

HRVATSKI LIST

Godina I.

Pula, subota 9. listopada 1915.

Broj 87.

Prelaz preko Drine, Save i Dunava.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 8. oktobra. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Neprijatelj je navaljuvan juče na cijeloj fronti istočne Galicije u Voliniju. Njegove navele, provedene uz veliko trošenje ljudi i muničije, ostale su bez uspjeha. Na besarskog graniču po visovima sjeverno Drnišku i kod Stripe popadale su ruske valone kaljene prije nego su dospijele do naših zapreka. Na sjeverozapadu Tarnopolu prodrijevali su Rusi na dvin mjestima u naše opkope, ali njemačke i austro-ugarske čete, koje su u pomoć pritekile, suzbile su ih već jutros. Jednaku je sudbinu imao neprijateljski napadaj protiv Sapanova sela, koje leži sjeveroistočno Kremenza, te koje je promijenio, budući jučer središtem ogorčenih bojeva, gospodara po nekoliko puta, ali sad se nalazi čvrsto u našim rukama. Suzbili smo na jugozapadu Olyke premoćnu ruske sile u borbam u blizu, te se pri tomu osobito istaknula pješačka pukovnija 89. i pješačka domobrana pukovnija 31. iz Tešena. Na sjeveru Olyke bile su borbe sile zastoke. Na sjeveru i na sjeveroistoku Koljica isti smo opte aprijeđali našim prolaznavama i oteli neprijatelju selo Lisovo u Galiciju.

Ukupno zarobili smo na volinjskom lu u jučerašnjim i prekucerašnjim bojevinama do 4000 Rusi. Protivnik je pretrpio jako teške gubitke.

Talijansko bojište.

Talijanci su jučer popodne poduzeli jašljima na cijeloj fronti protiv visavni Folgariju napadaj, koji je bio krvavo suzbijen poput sviju prvačnjih. Osvobitom žestinom bjesnila je borba za jedno od naših uporišta sjeveroistočno brijege Monte Maronija. Ovdje su jurisala tri neprijateljska bataljona u guslin redovima i prodrijevali preko razvaljenih zapreka, ali su ih bacili natrag bajonetom odjeljenja zračnojutrijske pješačke pukovnije 14. Cijela navala navršila se bježanjem Talijanca u pozicije, otkudu su bili otisli.

U sjevernom kraju doberdolskog odjeku navelio je neprijatelj opet bez uspjeha. Kod Selea odjeli 87. pješačke pukovnije potjeraju se Talijane iz kameno-loma što se je nahodio u njihovoj borbenoj liniji, odbili su i protunapadaj i bacili u zrak neprijateljsku poziciju.

Srpsko bojište.

Nastavio se prelaz austro-ugarskih i njemačkih vojnih sila preko dolje Drine, Save i Dunava.

Srpski pokusaji, da smetaju našem po-

duzevu ili da ga osuđuje, izjavili su se na svim točkama.

Zanjenjen poglavice generalnog stožera pl. Hofer, podmarsal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 8. oktobra. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Za padno bojište:

Iza uzudnih pokusaja prodiranja 5. i 6. oktobra potko je jučeršnji dan u Šampanji približe mirno. Dio jarka u dvoru Navarin očistilo se danas prije podne protunavalom, i uhvatilo je nekolicu zarobljenika i 2 strojne puške. Protiv većera započela je opet djelovanje neprijateljske artiljerije. U noći došlo je na pojedinim mjestima do pješadijskih navalova, te smo ih svje do stina suzbili. Kod uspije-nog nastraja na promaknjenu neprijateljsku poziciju jučer Staminereyapu zarobili smo 6 časnika i 250 momaka.

Rusko bojište.

Ruske navalne sjeverno Kosanjanu to južno Viševnog Jezera bili su suzbili. Jugozapadno Pinsk rastjerili smo ruske posade. Nasna navalna na sjeverozapadu Čortorjica napreduje. Njemačke čete Bothmerove armeje odbile su više ruskih napadaja.

Jugoistočno bojište.

Prelazanje Drine, Save i Dunava u povojnjem je toku. Jugozapadno Beograda zarobili smo 4 časnika i 296 momaka, te zaplijenili također 2 strojne puške. Nasuprot Rama zaplijenili smo poslige jedne borbe tri topa.

Vrhovna vojna uprava.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 8. oktobra. (D. u.) Glavni stan javlja dne 5. oktobra: Na Dardanskoj fronti, osim pojedinih mje-snih izmjena vatre, ništa novog.

Balkan.

Grčka protiv Iskrcajanju četa.

Amsterdam, 8. oktobra. Atenski list "Paris" veli k iskrcajanju entitativi četa u Solunu, da bi svaki prosijed grčke vlade bio od naroda odsudjen i da bi mogao prouzročiti nemire u Grčkoj. Centralne vlasti ne mogu stiši prigovarati, jer je formalni prosijed sa strane Grčke vlade već uslijedio. Grčka se nalazi u istom položaju kao Belgija.

London, 8. oktobra. "Morning Post" javlja iz Atene: Listovi odobravaju for-

maini prosijed grčke vlade radi iskrcajanja entitativi četa u Solunu, nu vrlo su umjereni u pisanju.

Talijanski glasovi o Balkanu.

Lugano, 8. oktobra. Zastupnici entitativi izjavili su Budoslavovu, da su pod-puno solidari su ruskin ultimatumom. U Rimu su vidni prelom odnosa sa Bugarskom samo sa praktične strane. Prije se je mislio postati na Dardanele vojsku od 300.000 momaka. Talijansko novinstvo zahtijeva da se u Makedoniju prenesi jačće. Grčki se prosijed smatra samo kao formalnost. Grčka će se strogo držati ugovora sa Srbijom. Venecijos proglašuju talijanske novine kao mudrog diplomatu. U Petrogradu vide u dogodnjima na Balkanu pobjedu svoje diplomacije nad onom engleskim. — Medijat je Venecijos odrstio da se u se vole talijanske i entitativne nade nopravljaju izjavljalo.

Bugarski Rusofili protiv Srbije.

Sofija, 8. oktobra. Svi bugarski listovi uvezvi i rusofilske pisa sada ostro protiv Srbija i izjavljuju, da je Srbija sama kriva, ako se na Balkanu započne novo provlačenje kriji.

Sudioništvovalje Italije na Balkanu.

Köln, 8. oktobra. "Kölnerische Zeitung" javlja: Ministar izvanjskih poslova Sonnino priopće je u ministarskom vijeću u pitanju iskrcajanja četa u Solunu, da je između četvrtog sporazuma sklopljen vojnički ugovor, prama kompanija će ove vlasti pridružiti samostalno ali istodobno na po-moc Srbiji. Englesko i Francusko će tu se prve iskrcaje, poštu su već bile prisutne na Egipatskom moru.

Englezni u Bugarskoj pod zaštitom Amerike.

Atena, 8. oktobra. Engleski poslanik u Sofiji obratio se molbom američkom poslanstvu, neka preuze ne u zaštitu englesko podanike u Bugarskoj. Na želu engleskog poslanika ostat će za stalno u Sofiji jedan član bukareštanskog američkog poslanstva.

Ruska protiv Bugarske.

Köln, 8. oktobra. "Daily News" javlja iz Petrograda: Bugarskom poslaniku u Petrogradu ne će se odmah postati putnički, kao što ne će odmah niti nastupiti rat. Uslijediće samo prekincne diplomatski odnosa.

Francuske fantazije.

Kopenhagen, 8. oktobra. Pariske novine javljaju, da će Bugarska danas započeti neprijateljstvima. Kralj će Ferdinand sam preuzeći nadzupovjedništvo, posto ne može naći jednog generala. Opoza se živahno gibanje ruske mornar-

ice u Crnom moru, iz česa se zaključuje da oni namjeravaju provesti iskrcajanja u Varni.

Sobranje.

Sofija, 8. oktobra. Sobranje će se sastati dne 28. o. m. Žejni opozicije, da se ono odmah sastane, vlada je otklonila sa obrazloženjem, da ima Sobranje pravo da o zaključenim činjenicama odlučuje, i vlasta ne želi, da se o njezinim zaključcima vodi dugi raspravljanje.

Turci odlaze iz bugarske granice.

Köln, 8. oktobra. "Kölnerische Zeitung" piše: Na bugarskoj se granici opaza veliko gibanje četa. Iza potpis bugarsko-turskog ugovora zapustili su Turci sve tvrdje protiv Bugarske i od tamo prevezli 80.000 momaka pojačanja u Dar-danele.

Druga grčka prosvjedna nota.

Bazel, 8. oktobra. "Basler Anzeiger" javlja iz Pariza: Grčki poslanik izračuo je danas drugu ostriju prosvjednu notu radi iskrcajanja četa u Solunu.

Njemačka podmornica u Varni.

Berlin, 8. oktobra. "Tagesblatt" javlja iz Stockholma: "Bosnija Vjedomost" javlja iz Atene, da su u Varnu stigle četiri njemačke podmornice, da brane Varnu od ruskih navalova s mora i da zapriječe ruska iskrcajanja.

Grčka protiv rata.

Atena, 8. oktobra. Ovdje je bilo jednanaestako posjećenih skupština protiv rata, iste vijesti dolaze iz Marice.

Uračenje putica bugarskom poslaniku u Rimu.

Rim, 8. oktobra. (D. u.). "Agenzia Stefani" javlja: Ministar Sonnino izračuo je putnice bugarskog poslaniku u Rimu.

Novi grčki kabinet.

London, 8. oktobra. (D. u.). Reuter javlja: Članovi novog grčkog kabinetra jesti: Zaimis predsjednik i vanjske poslove, Gunaris ministrje poslove, Vancelitas ratno ministarstvo, Kunduriotis mornariču, Dragumis finance, Theotokis trgovinu i bogoslovje, Rhalis pravosudje i jezelnice. U ratno ministarstvo uslijediće još jedna promjena. Novi će kabinet prikazati u ponedjeljak parlamentu.

Grčko-srpski ugovor.

Bern, 8. oktobra. Milinski listovi doznavaju iz Atene: Venecijos je izjavio u parlamentu, da će zamoliti srpsku vladu opinovlaštenju da može objedaniti srpsko-grčki ugovor, prema kojem je Grčka obvezana u svakom slučaju napasti svaku vlast, koja bi u savezu sa Bugarskom na-

i oveči svolu novaca na svom stolu, a nikad mu nije uzmanjalo, a man ni filira. Da, da! I gospodin je bilježnik počeo razabirati, da se je danas prenagličio, silno prenagličio. Ponajprije je svakako trebao da iznade, gdje je bio olovak ostavio, a ne ovako bez ikakva razloga bučiti i bacati krvnju na one u uredu.

I pandur je Misko dobio častan nalog, da podje u lov za izgubljenom olovkom. Gospodin mu je bilježnik točno označio, kuta ima da podje. Valja da se zaputi istim pravcem i obdaje sve one kuce, u kojima je jučer uredovao gospodin bilježnik. Upust neke se navrati i u stan njege te onda točno pretrati svaki kuću, a ne zaboravi skočiti ni do gospodinu učitelju, a ponajprije mu je stavio na dušu, da na svaki način zadje u kremlj kuma Grge, gdje je još najvjerojatnije, e bi olovka mogla ondje da ulazi u druge ruke. Očajno mu je gospodin bilježnik dvije krune nagrade, a olovku srčano pronašao.

(Dalje slijedi.)

Podpirajte Družbu!

javila: entanta spremna sve na rat. Što se Rusije tiče, ona će iskreći čete na bugarskoj obali. Talijanima — tako veli stampa — oprobrijeno je drugo polje.

Suhomilnov pod optužbom.

Zárich, 7. oktobra. Prama vijesti „Neuen Zürcher Zeitung“ iz Petrograda istražio je povjerenstvo našeg podataka iz kojih proizlazi, da je Suhomilnov krvac. Povjerenstvo i dalje sabire materijal.

Bijeg lječnika iz ruske Poljske.

Krakov, 7. oktobra. Poljsko lječničko glasilo „Kronika lekarska“ pisao je o bijegu lječnika iz ruske Poljske. Jeda, što je započeo rat, bijeli su lječnici iz pograničnih krajeva u Varsavu, a onda u unutrašnjost zemlje. Družni lječnici i lječnici u zavodima, koji su jako dobro placeni, bijeli su kao bez glave, i postili bolesnike na cijelu. Glasilo navodi da sve gradove iz kojih su lječnici pobegnuli. Grad Lviv nemao od augusta prešao godine nikakvog lječnika. Lomza, koja ima 20.000 stanovnika, nema već više mjeseci nikakvog cilinog lječnika. Gradovi: Ostrov, Rava, Vegrovec. Viskov itd. u kojima je u mirno doba bilo nastanjeno 6—8 lječnika, sada nemaju niti jednoga. Da ne bi bili u narodlju njemački vojnički lječnici, i poslano bi ih u izgledalo. Tako ponasanje lječnika nije spojivo sa ponosom lječnicima, a ni častni ni etikom. Prama vijestima listova ima u Moskvi do 400 poljskih lječnika, koji su pobegli od svojih mesta.

Unutriji položaj Rustije.

Lugano, 7. oktobra. „Corriere della sera“ prima iz Petrograda: Ministri su se povratili iz glavnog stana. Prama vijestima ruskih listova izjavili su, da Duma neće biti sazvana do daljnje odredbe. U javnosti se ipak očekuje, da će isti biti sazvana za polovinu novembra. Poslanstvo zemstva i gradova nije car htio primiti, postu su isti prekorčili u raspravama svoj djelegoruk.

Vojnička dužnost u Engleskoj.

London, 7. oktobra. „Manchester Guardian“ donosi izvještaj o govorima Kičenera i Asquithu u jednoj skupštini odslaska radništva. Kičener je izjavio, da on voli dolorvojlačke čete, negoli redovito vojsku. Nu zahtjevi su takovi, da nije moguće na taj način popuniti manjkavosti, sto ih uopće položaj zahtijeva. Kičener je prikazao i načel, sto ga misli predložiti ministarstvu, prama kojemu bi svaki kotor morao dati stanovni broj vojnika. Asquith je govorio baš protivno. On je samo za dolorvojlačke čete. Primeni su dobili utisak, da će se Asquith prije povuci, negoli bude „uveđena vojnička dužnost“. Skupština je privatila prijedlog, da ima radništvo povesti agitaciju za to, da se čim vise dobrovoljac prijavi u vojsku. Ministar je Henderson izjavio, da ovaj izvještaj lista „Manchester Guardian“ nije točan.

Cijepljenje u Rusiji.

Kopenhagen, 7. oktobra. Kako javljaju „Novoe Vremja“ uvedeno je u cijeloj Rusiji pristno cijepljenje po posbenim zavodima, što su u tu svrhu ute-meljni.

Jadno stanje pučanstva u području po Talijanima zaposjednutom.

Beč, 7. oktobra. (D. u.) Javljaju iz ratnog novinarskog stana: Kako postupaju Talijani sa urođenim pučanstvom pokrajina, koje su im prepustile naše čete, o tome svjedoči pripovijedanje seljaka, kojemu je uspijelo prosljediti se kroz talijanske linje i doći u Ljubljano. Uzrokom bijega, kaže, da je bila prijetnja, da se optrepmi čitavo pučanstvo pograničnih pre-djela u unutrijot Italije, jer stoji u sumnji spjuništa. Bez dozvole vojnike oblašli ne smje nitko zapustiti seljačkog dvora. Pučanstvo je lisenio cijelog svog imanja. Oteče im odjeću, hrancu, pokreštu, kotle i druge stvari. Stanovnici moraju prodavati marvu uz najniže cijene. Tako se prodavat vol u vrijednosti od 3000 kruna za 1100. Rijeku koje će postupaju ljudski. Obično je postupak jako loš. Tako je odsudjen radi spjuništa pošte mestar u Kozañi te затvoren u Turinu. Zupnik u Kozañi osuđujem je ulodarstva i odveden noću. Bez obzira na pljačkanja, kod kojih igraju uvek časnici glavnu ulogu (nekomu su seljaku na put iz crke ukrali 800 kruna) sva su polja i vinogradni uništeni, voće pokradjeno, nijve prekopane, te tako učinjene ogromne štete.

Sa bojnih poljana.

Boje u Maloj Aziji.

Carigrad, 7. oktobra. Prama brzjavci iz Adalje bombardirale su prekucjer dvije torpednjake, među tima jedna francuska, grad sa po prilici 100 hitaca. Gradska bolnica, akoprem se je na njoj vijala zastava crvenog polunjesea, bila je užeta na nisan i razoren. Jedan je bolesnik usmrćen. Nepratički su brodovi izbacili 41 metak na mjesto Tehirali. Večer prije bombardirali su na istoj obali mjesto Kalamaki, gdje su razrušili jednu palatu.

Naturalni sud u ofenzivi.

Koprenhaugen, 7. oktobra. „Politiken“ piše: Zadnji pokušaj provale alijskih četa se kao da je načinio u pjesak. Iz osvojenja prve njemačke linije i mjestimice prodiranja Francuza do druge linije, navalja je zapela. Sada se biju oblijevi hejvi za nekoliko stolica melara jačaka. Da bi provala bila imala većeg uspjeha, morao bi još i sada slijediti udarac na udaru. Nijemci ne bi bili smjeli dobiti vremena, da se reorganiziraju i dovedu pojedanja. Navajajući bi moralim dostatno muncije i nastavljaju na zaprke dovadajući u borbu uvek nove čete. Čini se, da Joffre nema previse ni muncije ni pričuva.

Zrakoplovni sa topovima.

Pariz, 7. oktobra. „Temps“ javlja, da su u Francuskoj uveli zrakoplove dvoplase, koji su providjeni topom (artionem). Prvi se pokupaju u januaru nijesu ponesli, dok je to sada uspjelo.

Zaposjednucu Torriona.

Innsbruck, 7. oktobra. (D. u.) Nadzor-povjedništvo objavlja: Trdnja, sto ju Carovina iznasa u svojem izvještaju od dne 5. oktobra, e je Talijancima uspijelo zaposjedati name, zapisodjeno: Torriono jest posve izmisljeno. Vrhunac je od nas za-uzet na juriš dne 23. septembra, te se od onda nalazi u nasem posjedu.

Dogodjaji na moru.

Englesko-francuska mornarica u bu-garskim vodama.

Berlin, 7. oktobra. „Temps“ javlja, da englesko-francuska mornarica krizari u bugarskim vodama.

Centralne vlasti.

Treći ratni zajam u Njemačkoj.

Berlin, 7. oktobra. Na treći ratni zajam ujutru hodo je do uklijivio 2. oktobra uplaćeno pet milijarda maraka.

Na lotarinškoj granici.

(Švetskom septembra).

Francuzi se bude. Od više dana, uz svu dužnu ogromne fronte, gruvaju njihovi topovi. Ne stede u vlastitim sebi i gradova, zad njemačkom vojskom. Što se zemlje ubijaju, sto njihove kuće razoraju, to Francuze ne smeta.

Njihovi zrakoplovi su zaposleni gorljivije, no ikada, da uhvaćaju njemačke kretnje. Bacaju bombe na zeljnice i varoši; obijetaju da mnogim mijestima zad frontom. I to izuzeti su novi trik, koji im na uspjeva nikada, i koji ipak uvijek ponavlja. Ostatve jednog, dva momka, da šponjiraju, ili da bace u zrak dimnimot most, komad ceste, ili kakvu stijenu, da cestu zaspje ogromnim kamjenjem. Opaze li francuski thode zad našem frontom stogod vagone, ispušte goliba listonosu, da njihove ofice obavijestiti. A spijuni skrivaju se po gustum sunama i brijegovima, da ih budni naši romnjoci ne uljave u zarobe. U posljednjem danima opovoljali su vrlo često takvi trikovi. Ali potbijahu su i Nijemci mnogo njihovih galubova, i zaplijenili strojne puške i vojnike od Francuza postavljene.

Napokon su i francuske regimete, galuse su i počele ostavljati svoje jame, u kojima su cijeli, čitav godinu odspjeli. Sada su i naprijed, da ih njemačke strjone puške pokose ili njemački topovi rasprše. Nije li se možda već ispušto vilar, što je mirovo posljednjih sedmici, kao pod pepealom, tinjao. Da nije to ona velika svećopna ofenziva, koju je engleski vojni minister i francuska stampa raspisivala i njom was svjetli strasila? Ali kod Belforta, toga klijeta sebe naroda, sve je još mirno. Počelo su ipak u Lotaringiji. Ovdje se

nahodi desno krilo navalnih kolona, koje se razvijaju na dužini od stotina kilometara. Opeca započela je miličer, da kralj Francuzima put do njemačkih junaka.

Ja sam stigao za ranog jutra u područje brežuljata sume. Mali ogrank arapske sume rasprostranjuje se oko stare granice, među francuskim i njemačkim Lotaringijom. Gusta je to suma, stara i visoka, da se pod njom ne može ni neba dogledati. Tu i tamo duboke močvarne još gore prijevano prodiranje kroz gušen i koriđenje. Radi izbornoj drvenog materijala mogle su njemačke čete u godinu dana podiguti najkrasnije i najsvrševane sanceve i utvrđenja. Sve se utvrdjivalo po najnovijem sustavu; upotrebljeno se svu istaknuta dugog rata.

Vojnici postali su u tim sumama i bregovima pravim goranima i slični polutivnjim ljudima. Odlijeveni od svakog grada, bez stalnih kuća, ko nomadiši naroč, provadaju svoje dane u jarcima, sad na tom, sad na drugom brijeju, jedan dan blizu potoka, drugi moraju kô orangutani penjati se od grane do grane, da ne nepratiča paze. Usrijed drvena spoveli su i zimu i ijeto; vidjeli su orasni lanjsko lješće sa granja, veselili su se malim pralmjetnim pupovima i njemačkim listićima; i ljetovali su sred sunčane hladovine: a sada sto gleđaju ponovno žute listove, kako ih vjetar otkida, te lagano, lagano sa grane na granu na to opadaju. Lješće je srzijelo; vjetar ga kida, da učini od njega žuto, zlatno pokrivalo na goloj, ledenoj koži starice materje zemlje. Lješće lagano opada, još nije zapuhao silni mirzi zimski vjetar. Ali i taj već počinje nemilo dvati, pa će granu za granom posve ogoliti, da zemlju toplige zaodjene. I kao lješće su pada, tako će se i ljudi po zemlji ljeđati, da svojim žutim truplima zemlju pokriva.

Lišće pada, i miladost će mnogih vojnika te jeseni opasti; kobilu vjetar već je harati počeo.

Lotaringija je već pozorištem žalosnih dana i jeseni ljtne, koja ni lišća, ni ljudi ne stedi.

Katalinić-Jeretov o Ljubljani.

Hrvatski pjesnik, g. Katalinić-Jeretov, koji sada biva u Ljubljani kao punički ustaša, piše o Ljubljani sljedeće:

„Ljubljana! mora, da joj je korjen u glagolu „ljubljati“. Jest ona je Ljubljana, ljubovca, miljenica svakog Slovencea. Što je Hrvat Zagreb, to je Ljubljana Slovensku. A Ljepa je ova bijela sekla bijelog Zagreba. Ljepa, čista, prijatna, vesela, kao mlada nevra. Korak iz grada i ti si u zelenoj sumi, u tihom gaju, baš prava Šekspir-Zagreb-ara, a nju zavoli odmah i stranac, a kamo li ne će Hrvat! On je tu kod kuće, ta govori se hrvatski, samo malo druge, a za hrvatskog Zagoreca romoni mi ova meka riječ ko i njegova domaćina.“

Danas je Ljubljana Babelov toranj — čuju se svi jezici, ali barjak nosi talijanski. Ovamo se sklonju većinom Talijanci iz Trsta, Gorice, zapadne Istre. A draga i dobra Ljubljana primila je srdično slovenski-slavenski. A naša je Šekspirova. A Ljepa, a čista, prijatna, vesela, kao mlada nevra. Korak iz grada i ti si u zelenoj sumi, u tihom gaju, baš prava Šekspir-Zagreb-ara, a nju zavoli odmah i stranac, a kamo li neće Hrvat! On je tu kod kuće, ta govori se hrvatski, samo malo druge, a za hrvatskog Zagoreca romoni mi ova meka riječ ko i njegova domaćina.“

Zašto je Ljubljana Babelov toranj — čuju se svi jezici, ali barjak nosi talijanski. Ovamo se sklonju većinom Talijanci iz Trsta, Gorice, zapadne Istre. A draga i dobra Ljubljana primila je srdično slovenski-slavenski. A naša je Šekspirova. A Ljepa, a čista, prijatna, vesela, kao mlada nevra. Korak iz grada i ti si u zelenoj sumi, u tihom gaju, baš prava Šekspir-Zagreb-ara, a nju zavoli odmah i stranac, a kamo li neće Hrvat! On je tu kod kuće, ta govori se hrvatski, samo malo druge, a za hrvatskog Zagoreca romoni mi ova meka riječ ko i njegova domaćina.“

Na račun austrijskog mornaričkog društva. Srva je ovome društvu, da potpisuje naime na vlasništvo vojne uprave na temelju naredbe ministarstva za zamjensku obranu odio XVII, br. 5580 iz 1914., vozove iz kotara puljskog sto se ih postavilo na raspolaženje, a koje se ipak nije preuzeo.

Ispisivanje preočenjene vrijednosti, od-bivši već isplaćene najamnine i pred-lijumove, povjerenje je c. k. finansijskom ratnoj upravljateljstvu, načelniku vojne uprave za poslušne velikoj stvari.

U Trstu, dneva 27. septembra 1915.

C. k. namjesnik: Baron dr. Fries-Skene v. r.

Potpisivanje vozova. Prama obavijestenje:

c. k. tvrdjivog komesara u Puli preuze-

će se končano u vlasništvo vojne uprave

na temelju naredbe ministarstva za ze-

majsku obranu odio XVII, br. 5580 iz

1914., vozove iz kotara puljskog sto se

ih postavilo na raspolaženje, a koje se

ipak nije preuzeo.

Na račun austrijskog mornaričkog dru-

štva. Srva je ovome društvu, da potpo-

nisne mornarice. Svaki Hrvat, koj

maliko promišli, mora doći do ujerenja

da mu je dužnost učiniti se u ovo druš-

tvstvo. Zato danas čemo to najlažko do-

zakazati. Ako dođe nepratička mornarica, kamo će udariti? Na obale, a

oko stanju na tim obalamama? Samo na

narod. Ove obale treba da brani naša

mornarica, i naša zemlja. Nama Hrvat-

ima nije dake sveđeno, je li nasa mornarica slabia ili jakia.

Dapače, sto je naša mornarica?

Uoči je naša mornarica, jer je čak

dođe do naših obala, a kobilu vjetra

braniti naše zemlje. Uz to su časti,

pozive naših vojnika, ali koji znaju

da se jedu za hrvatsku, hrvatsku, za

to su se oni uvek i pokazali u boji ka-

pravim lažima.

Na račun austrijskog pomorskog dru-

štva. Srva je ovome društvu, da potpo-

nisne mornarice. Mi Hrvati ne ćemo biti zadni, koji cem

da se jedu za hrvatsku, hrvatsku, za

to su se oni uvek i pokazali u boji ka-

pravim lažima.

Na račun austrijskog pomorskog dru-

štva. Srva je ovome društvu, da potpo-

nisne mornarice. Mi Hrvati ne ćemo biti zadni, koji cem

da se jedu za hrvatsku, hrvatsku, za

to su se oni uvek i pokazali u boji ka-

pravim lažima.

Na račun austrijskog pomorskog dru-

štva. Srva je ovome društvu, da potpo-

nisne mornarice. Mi Hrvati ne ćemo biti zadni, koji cem

da se jedu za hrvatsku, hrvatsku, za

to su se oni uvek i pokazali u boji ka-

pravim lažima.

Na račun austrijskog pomorskog dru-

štva. Srva je ovome društvu, da potpo-

nisne mornarice. Mi Hrvati ne ćemo biti zadni, koji cem

da se jedu za hrvatsku, hrvatsku, za

to su se oni uvek i pokazali u boji ka-

pravim lažima.

Na račun austrijskog pomorskog dru-

štva. Srva je ovome društvu, da potpo-

nisne mornarice. Mi Hrvati ne ćemo biti zadni, koji cem

da se jedu za hrvatsku, hrvatsku, za

to su se oni uvek i pokazali u boji ka-

pravim lažima.

Na račun austrijskog pomorskog dru-

štva. Srva je ovome društvu, da potpo-

nisne mornarice. Mi Hrvati ne ćemo biti zadni, koji cem

da se jedu za hrvatsku, hrvatsku, za

to su se oni uvek i pokazali u boji ka-

pravim lažima.

Na račun austrijskog pomorskog dru-

štva. Srva je ovome društvu, da potpo-

nisne mornarice. Mi Hrvati ne ćemo biti zadni, koji cem

da se jedu za hrvatsku, hrvatsku, za

to su se oni uvek i pokazali u boji ka-

pravim lažima.

Na račun austrijskog pomorskog dru-

štva. Srva je ovome društvu, da potpo-

nisne mornarice. Mi Hrvati ne ćemo biti zadni, koji cem

da se jedu za hrvatsku, hrvatsku, za

to su se oni uvek i pokazali u boji ka-

pravim lažima.

Na račun austrijskog pomorskog dru-

štva. Srva je ovome društvu, da potpo-

nisne mornarice. Mi Hrvati ne ćemo biti zadni, koji cem

da se jedu za hrvatsku, hrvatsku, za

to su se oni uvek i pokazali u boji ka-

pravim lažima.

Na račun austrijskog pomorskog dru-

štva. Srva je ovome društvu, da potpo-

nisne mornarice. Mi Hrvati ne ćemo biti zadni, koji cem

da se jedu za hrvatsku, hrvatsku, za

to su se oni uvek i pokazali u boji ka-

pravim lažima.

Na račun austrijskog pomorskog dru-

štva. Srva je ovome društvu, da potpo-

nisne mornarice. Mi Hrvati ne ćemo biti zadni, koji cem

da se jedu za hrvatsku, hrvatsku, za

to su se oni uvek i pokazali u boji ka-

pravim lažima.

Na račun austrijskog pomorskog dru-

štva. Srva je ovome društvu, da potpo-

nisne mornarice. Mi Hrvati ne ćemo biti zadni, koji cem

da se jedu za hrvatsku, hrvatsku, za

to su se oni uvek i pokazali u boji ka-

pravim lažima.

Na račun austrijskog pomorskog dru-

štva. Srva je ovome društvu, da potpo-

nisne mornarice. Mi Hrvati ne ćemo biti zadni, koji cem

da se jedu za hrvatsku, hrvatsku, za

to su se oni uvek i pokazali u boji ka-

pravim lažima.

Na račun austrijskog pomorskog dru-

štva. Srva je ovome društvu, da potpo-

nisne mornarice. Mi Hrvati ne ćemo biti zadni, koji cem

da se jedu za hrvatsku, hrvatsku, za

to su se oni uvek i pokazali u boji ka-

pravim lažima.

Na račun austrijskog pomorskog dru-

štva. Srva je ovome društvu, da potpo-

nisne mornarice. Mi Hrvati ne ćemo biti zadni, koji cem

da se jedu za hrvatsku, hrvatsku, za

to su se oni uvek i pokazali u boji ka-

počela Srbiju. Ova je izjava utinila u komori veliki utisak. Vladim list „Patri“ piše, da do juče nije nastupio casus foederis za Grčku, te da će Grčka i dalje morati ostati neutralna.

Iskrcavanja u Solunu.

M i a n, 8. oktobra. „Socilo“ javlja iz Atene: Zastupnici Francuske i Engleske izjavili su, da je ententa iskrcaala cete u Solunu, da brani Srbiju od bugarskih napada. Saveznici moraju pritići na pomoć Srbiji i istodobno osigurati napadaj Bugarske na Grčku. Oni su došli na Balkan kao prijatelji, sto su dočekali bili. Njihov postupak udovoljava želji grčke vlade. Međutim iskrcavanja se čete u Solunu pod zapovjedništvom generala D' Amade.

Ugovor Bugarske sa centralnim vlastima.

B e r l i n, 8. oktobra. Iz Kopenhaagena javlja, „Tägliche Rundschau“: Strategijski je bugarska vojska pripravna. Navale može uslijediti svaki čas. U petrogradskim diplomatskim krugovima se glasa, da je ugovor između Bugarske i centralnih vlasti već potpisana.

Bombardament Varne.

K ö l n, 8. oktobra. „Kölnerische Volkszeitung“ donjača iz talijanske granice: Rimski „Tribuna“ javlja iz Solunu, da dvije ruske eskadre bombardiraju Varnu.

Vojničke priprave u Grčkoj.

S o f i j a, 8. oktobra. Javlja se iz Atene: U luci u Pireju sakupljeno je preko stotina parobroda, koji su pripravljeni na prevoz četa i ratnog materijala. U arsenalu se grožnjava raditi. Ali Ateni se drži, da će rat naskoro buknuti.

Princ Nikolaj — zapovjednik Soluna.

G e n f, 8. oktobra. „Agence Havas“ javlja iz Atene: Kako javljaju listovi, brat kraljev, princ Nikolaj, bili odmah imenovan zapovjednikom u Solunu. Prince je već bio na ovom mjestu, za vrijeme balkanskog rata.

Nezadovoljstva u Grčkoj.

A t e n a, 8. oktobra. Opozicionalno novinstvo, osobito Gumarisovo, progovorenu energično protiv iskrcavanja ententinskih četa u Solunu i zahtijeva, da vlada poduzme protiv tega energične mjeru. Veikuro nezadovoljstvo prouzročilo je raširenja vijet engleskih agenata, da je vlada zahtijevala ovo iskrcavanje, da se oslobođi svih obvezza naprma Srbiji. Iskrcavanje četa u Solunu tumači se u Ateni tako, da će se obustaviti ili ih umanjiti operacije u Dardanelima. Službeno se ne potvrđuje vijest, da će kralj Konstantin putovati u Solun. Prama dobro informiranim krugovima, kralj je bolestan, te ne smije po savjetu liječnika poduzeti nikakvih naprezanja. Posudba su se u Grčkoj držali sastanci, u kojim su se primili prijedlozi protiv rata.

Odlučna sjednica grčke komore.

A t e n a, 8. oktobra. Zajednica komore bila je jako burna, te je trajala cijelu noć. Ministarski predsjednik Venecijelos držao je govor, u kojem je izrekao svoje nazore, da u situaciju, ako Bugarska navali na Srbiju, morat će Grčka doći do ove na pomoći. U tom je slučaju Srbija prama ugovor obvezana, da dade na grčku granicu 10.000 svoje vojske. Posto Srbija nije sada u stanju, da to nečini obratno se Venecijelos na entetu, da li će ona ove vojnike sile pružiti mjesto Srbije. Odgovor bio je jestan. Ušljed toga je došlo do iskrcavanja četa, radi kojih ne treba da se Grčka skri. Ententa je i onako povukla svoj prijedlog, kojim je Bugarskoj nudila grčku Kavaku. Englesko-Francusko iskrcavanje je već mutili grčku mobilizaciju, Venecijelos je više puta naglasio, da je on odlučio, u slučaju da Bugarska navali na Srbiju, ovu potpomoći, ako on bude još na vlasti. U opravdavanje svoje politike izjavio je, da je on kad je buknuo rat, u privolju krune, zastupao stavnosti, da se sada ostane neutralni, ali u slučaju bugarske navale, ima se nastupiti. Ugovor sa Srbijom učinjen je za 10 godina. On je već zamolio srpsku vladi, da ga opnovišta, da uzmognove ugovor objedanosti. On će biti u stanju, da o tom još koju reku. Naglasuje već sada, da ugovor nije naperen samo protiv Bugarske, već da je uopće naperen protiv trecje. Venecijelos će pozaliti, ako bude Grčka moralna nastupiti protiv centralnih vlasti, nu ove su nazaloši saveznice Turke, čiji se interesi kriju sa onima Gr-

cke. U ostalom ne isključuje, da ako Grčka nastupi na strani Srbije protiv Bugarske, ne će to značiti da formalno stupa u rat sa centralnim vlastima.

Prijašnji ministarski predsjednik Gunaris izjavio je, da ugovor nema već vrijednosti, posto je casus foederis nastupio ništa manje nego već četiri puta, bez da bi se ga bilo držalo. Tako je Grčka uzdal poslovnu Srbiju na pomoć Ijeti godi, 1914. kad se bilo bojati da na nju navalju Turci. Tako je već i za ovog rata uzaludno pozivala Srbiju tri puta na pomoć Grčku. U interesu je Grčke da ova u slučaju bugarske navale Srbija dodje u pomoć, da ne ojača odvise Bugarsku, nu uko Grčka u ovom momenatu prođe na stranu entente protiv Bugarske, onda ide u susret svojoj propasti.

Rhalis, Rakopoulos, Dragumis, Theotokis i Gunaris ostro nastupaju protiv entente, te povredjuju neutralnost prouzročeno po iskrcavanju ententinskih četa naivrijuljno brutalnosti i vele, da prosvjeti Venecijelos nije bio dostra energetan, te oštiro napadaju da je on prouzročio svojim pitanjem, sto ententa iskrcava 150.000 vojnika. Sjednica je trajala cijelu noć. U 5 sati ujutru predložila je vlada, neka joj se glasuje povjerenje. 142 glasova bili su za vladu, 102 protiv, 13 zastupnika, među tim ministri, nijesu glasovali. Mobilizacija napreduje u redu, ali bez oduševljenja.

Grčko-rumunjski savez.

H a g a, 8. oktobra. „Nieuwe Rotterdamsche Courant“ javlja iz Atene, da misli Grčku sklopiti ugovor za Rumunjskom, prama kojem bi se obje zemlje uzajamno potpomagale za slučaj, da ih Bugarska napadne. (Bugarska je već izjavila, da ne namjerava napasti ni jednu ni drugu.)

Bugarski nadzorovljednik.

S o f i j a, 8. oktobra. (D. u.). Kralj je povjerio nadzorovljedništu vojske generalu Jekovu.

Poslanici otpušteni.

S o f i j a, 8. oktobra. Zastupnici četvrtog sporazuma otpušteni su sa obavljenim poslanstvima u svojim državljancima.

Engleski poslanik kod kralja.

L o n d o n, 8. oktobra. (D. u.). Reuter javlja iz Atene: Engleski je poslanik imao jačer uime vlasni četvrtog sporazuma dugi i važni pogovor sa kraljem.

Prisega novog ministarstva.

L o n d o n, 8. oktobra. (D. u.). Reuter javlja iz Atene: Engleski je poslanik imao jačer uime vlasni četvrtog sporazuma dugi i važni pogovor sa kraljem.

Ententa.

Radništvo u Rusiji.

S t o c k h o l m, 8. oktobra. Javljuje iz Petrograda: Čine se svi mogući koraci, da se radništvo zahtijere za ratnu industriju. Radnike se čak bira za zastupnike u centralni odbor za ratnu industriju.

Za bjegunce u Rusiji.

K o p e n h a g e n, 8. oktobra. „Berlingske Tidende“ javlja iz Petrograda, da je velika radnička skupština, kojoj su prisutstvivali mnogi zastupnici Dume, jednoglasno zaključila, da se učini veliki propagandni za podupiranje bjeguncama.

Generalni štrajk u Rusiji.

S t o c k h o l m, 8. oktobra. „Svenske Dagbladet“ javlja iz Petrograda, da je radnički savez zaključio, da se nastupi u opšti strajk, ako u roku od 14 dana ne bude sazvana Duma.

Engleski parlament.

L o n d o n, 8. oktobra. Rasprava će se u dolnjem kući odgoditi do budućeg utorka dne 12. oktobra, pošto ministar Mc. Kennedy je pripravio sav materijal. Gornja kuća imat će sjednicu u srijedu, da uredi zakon o mirovinskim.

Registracija u Londonu.

L o n d o n, 8. oktobra. Rezultat registracije je taj, što su imena svih muških osoba vojnike dobre predana vlastima, koji će im poslati poziv, da ustepe u vojsku.

Zivež u Petrogradu.

K o p e n h a g e n, 8. oktobra. „Berling-

ske Tidende“ doznaće iz Petrograda, da se mora pojavitvi svaka posluži žita, brašna, sladura i masla, što dozala u Petrograd i izručiti ju gradskom prefektu.

Novo rusko grupiranje.

B e r l i n, 8. oktobra. „Nationalzeitung“ javlja da ruske granice: Novo je velike grupiranje ruske vojske započelo. Vojska je uprava učinila novi načrt za ofenzivu. Cete se prema tome razvrstavaju. Radi prevoza četa sve su željeznicu otklonile prevažanje robe.

Novu rusku vojsku.

H a g a, 8. oktobra. „Corriere della sera“ javlja iz Petrograda: Rusi su sada time zaposleni, da oko Petrogradu postave novu vojsku od jednog milijuna.

Sa bojnih poljana.

Joffreova pogreška.

G e n f, 8. oktobra. „Guerre Mondiale“ donaša zanimive podatke o Joffresovoj ofenzivi u Champagni. Druga je njemačka linija bila sjajno sakrivena. Francusko zapovjedništvo nije o njoj moglo ništa znati. Kad se probilo prvu crtu, mislio se, da će naprijed sve tako ići. Nu kakvo razočaranje. Čemu je Joffre pripravio konjanistvo? Može li ovo prelazi tako luke žitne zaprke? Pogreška je bila, sto konjanistvo ovjere htjelo upotrebiti i sto podcjenjivalo jакost njemačke obrambene linije. Joffre se je morao bolje pripraviti za napadaj, a ne činiti ovake pogreške.

Dogodjaji na moru.

Podmornice u Sredozemnom moru.

B e r l i n, 8. oktobra. (D. u.). U zadnjih sedmiciama potopile su njemačke podmornice u Sredozemnom moru oko tucet neprijateljskih parobroda, između ovih više transportnih brodova na kojima su bile ukrcane čete, tako parobrod „Raman“), koji je vozio 500 indijskih vojnika.

Centralne vlasti.

Agrari protiv nagodbe.

B u d i m p e š t a, 8. oktobra. U jučerašnjoj sjednici saveza ugarskih pojedionica podmornice u Sredozemnom moru oko tucet neprijateljskih parobroda, između ovih više transportnih brodova na kojima su bile ukrcane čete, tako parobrod „Raman“, koji je vozio 500 indijskih vojnika.

Govori se,

da je za nakup sigurnih i preporučljivih srećaka sa zajamčenim zgodicima (do 630.000 kruna) sada već radi toga najgorjeđivo vrijeme, jer će svaki narucičić dobiti srećnu situaciju 4000 franka sasvim badava. — Upozorujemo na danasni odnosni opšta Kreditnog i oskopljinskog društva u Puli.

Zapori kukuruz. „Die Zeit“ piše, da će se u Austriji staviti kukuruz pod zapori isto kao i u Ugarskoj. Maksimalne cijene se neće postavljati. Držimo, da ne bi bilo ugodno, da se i kukuruz dade u ruke opskrbnog udruženja, nego neko se osmahuje za to posebni ured, čiji dobitak će narod i zemlju djeliti.

Doputi vojnicima za jesenske gospodarske radnje. Ratno je ministarstvo izdalo naredbu, 2. rujna 1915. Abi, 10. broj 86.000 res. u svrhu podjeljivanja gospodarskih dopusta vojnicima za obavljanje jesenskih radnji. Za te dopuste vojnicima ustanovljivo vojna zapovjedništva dogovorno s kratkim putem s političkim obavljaju (podzupanjem pojedine zupanje) prema mjesnijim prilikama. Na takve dopuste imaju pravo i visi potpunići, koji već duže vremena služe u vojsci. Vojna zapovjedništva mogu podjeliti oprost od vojne službe na ograničeno vrijeme do najviše tri mjeseca i to samo u vrijednim slučajevima, gdje su samostalni gospodari ili gospodarski činovnici ili kovači i kolarji, koji su potrebiti za gospodarske svrhe. Dopust više od 3 mjeseca podjeljuje ratno ministarstvo. Dopusti za redovite gospodarske radnje imaju se podjeljivati i na usmene mojbe momčadi, koju podnose momci kod pripravka (Rapport).

Uložci u Ugarskoj. Od 1. marta 1914. do 1. septembra 1915. narasi su u Ugarskoj uložci na knjizje za 240 milijuna kruna, a uložci na kontokorent su porasli na 1263 milijuna kruna, a drži se, da su već porasli ti uložci na 1 i pol milijardi.

Citateljima do znanja!

Naš će list izaći i sutra u nedjelju već rano ujutru kada i drugi listovi u gradu. U ponedjeljak izlaziti ćemo kao dosada prije podne. — Inače će list izlaziti odsada unaprijed svaki dan rano ujutru. Nadamo se, da će citateljji u gradu radozno pozdraviti ovu vijest, te će svi uživati nagraditi time, što će svi uznastojati da se naš list još više proširi.

Razne vijesti.

Vjerska obuka. Mjesni župni ured provodi svu djecu, što su dužni polaziti školu, da dodu budući ponedjeljak dne 11. oktobra u 3 sati popodne u veliku crkvu, gdje će uslijediti upisivanje za ponuku u vjerouanku, što spomenuti ured namjerava uvesti za sve dječake i djevojčice.

Pripreme za treći ratni zajam u Monarkiji. Raspodjeljivo u Beču i Budimpešti glede trećeg ratnog zajma je dobro i sve novine izriču nadu, da će taj treći ratni zajam naše monarhije bolje uspijeti od svih dosadašnjih, tim više, što je i njemački treći ratni zajam uspio nad svakom očekivanjem. Ovo uplivše na same na bogatije, već i na siromašne slojeve, kad vide pouzdanoj njemačkom narodu.

Zato se mjerodavni faktori još većim nadama u uspjeh u našoj monarhiji podavaju kad vide kako je uspijeo treći ratni zajam u Njemačkoj i kako je to moralno djelovalo na sve slojeve i sve narode u našoj monarkiji.

Financijski izvještaj o uložcima povoljno glase u svim zemljama, a isto tako i pripravnost voditelj krugova, te zgodno vrijeme nakon dobne srednje zeline smatra se pravim momentom, što su ministri finansija stupili pred narode sa apelom da potpišu novi ratni zajam. Javila se iz Sarajeva, da su dne 26. prosinca obnovljani finansijski kongresi, te se dogovore glede trećeg ratnog zajma.

Zaključeno je, da će se opet angažovati za austrijski i ugarski ratni zajam. Ujedno se javila, da se financijski kongresi nadaju, da će se uslijediti dobre žete moći za treći ratni zajam veći iznos zajma upisati.

Maksimalne cijene krimplira. Austrijska vlada odredila je maksimalne cijene za krimplir,

1 srećak austrijskog crvenog križa	50-mjesečni obrok za svih pet srećaka
1 srećak ugarskog crvenog križa	
1 srećak budimpeštske bažilike	
1 dobitni list 3%, zemalj. srećaka	
iz god. 1880.	
1 dobitni list 4% ugarsk. hip. srećaka	
iz god. 1884.	

12 vučica svake godine, glavni zgodil K 630.000 dobit sreća pravo lire na godišnje jedne turske srećke do 4000 franka sasvim badava! Razjašnjenja i igrači plan slijede besplatno!

nes kređino i ekskompljno društvo, Pula ne